

15.4.6 MAANTIETO 7.-9.lk

”Maantiedon opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden maailmankuvan rakentumista. Oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä ja koko maailmassa sekä autetaan oppilaita sijoittamaan uutiset maailman tapahtumista maantiedon opetuksessa saamaansa alueelliseen kehikkoon.

Maantieto on monitieteinen ja eri tiedonaloja integroiva oppiaine, jossa tutkitaan maapalloa ja sen alueita, luontoa, ihmisen toimintaa sekä erilaisia kulttuureita. Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon luonnontieteiden, ihmistieteiden ja yhteiskuntatieteiden näkökulmat. Näin rakennetaan eheää kokonaiskuvaa monimuotoisesta maailmasta ja sen toiminnasta.

Maantiedon opetuksessa käsitellään luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta ja sen yhteyttä ympäristön tilaan sekä luodaan perustaa ymmärtää erilaisia alueellisia näkökulmia ja ristiriitoja maapallolla. Maantieteellisten syy- ja seuraussuhteiden sekä ympäristömuutosten ymmärtäminen ja analysointi aktivoivat oppilasta toimimaan vastuullisesti omassa arjessa. Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma elämämaailma. Opetus tarjoaa toiminnallisia kokemuksia erilaisissa oppimisympäristöissä, joissa oppilaat tekevät havaintoja ja tutkimuksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää myös oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa oppimisessa.

Maantiedon opetuksessa vahvistetaan oppilaiden valmiuksia kestävästä kehityksestä edistävään toimintatapaan. Opetus harjaannuttaa oppilaiden osallistumis- ja vaikuttamistaitoja ja antaa oppilaille keinoja aktiiviseen kansalaisuuteen ja kestävästä tulevaisuudesta rakentamiseen.

Maantiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisällöt liittyvät toisiinsa siten, että maapallon karttakuvan kehittäminen (S1) ja ajankohtaisen maailman seuraaminen (S2) sisällytetään muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet: Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma: Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla: Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävästä käytöstä.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt: Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla: Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: Keskitytään luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutokseen, erityisesti ilmastomuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.” (OPS 2014, 384–386.)

MAANTIETO 7.Ik

Maantiedon tavoitteet, tavoitetarkennukset, sisältötarkennukset paikallisine painotuksineen ja laaja-alainen osaaminen

Tavoitteiden rakenne: **opettajan toiminta** + **oppilaan toiminta** + **asiat tai ilmiöt, joiden parissa työskennellään**

Opetuksen tavoitteet	Tavoitetarkennukset	Sisältötarkennukset ja paikalliset painotukset	Laaja-alainen osaaminen	
Maantieteellinen tieto ja ymmärrys	T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta	S1-S6 <ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan kartan peruskäsitteisiin. - Hahmotetaan maailmaa - Omaksutaan maailman keskeinen paikannimistö. 	- Tutustutaan kartan rakentamiseen ja käyttöön (ilmansuunnat, asteverkko, mittakaava, karttamerkit), maailman keskeinen paikannimistö	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) <ul style="list-style-type: none"> - Hakea monipuolisesti tietoa - Kiinnostavien ilmiöiden tarkasteleminen Monilukutaito (L4) <ul style="list-style-type: none"> - Kuvanlukutaidon kehittäminen Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) <ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen - Harjoitellaan lähdekriittisyyttä
	T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla	S1-S4, S6 <ul style="list-style-type: none"> - Syvennetään ymmärrystä kartan peruskäsitteistä sekä maasto- ja teemakartoista. - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta. - Tutustutaan planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla- - Tutustutaan vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelun aiheuttamiin ilmiöihin. - Tutustutaan ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeisiin. 	- Luonnonmaantieteelliset ilmiöt maapallolla, esim. planetaarisuus, vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelu, lämpövyöhykkeet, ilmastoalueet, sää ja ilmasto (ilmastodiagrammit), vesi, merivirrat, maankuori (kivikehä, tuliperäisyys), kasvillisuusvyöhykkeet, eroosio	Monilukutaito (L4) <ul style="list-style-type: none"> - Tiedon tuottaminen, tulkinta ja välittäminen - Vahvistetaan ympäristölukutaitoa Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) <ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen - Harjoitellaan lähdekriittisyyttä
	T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureja, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilta	S1-S6 <ul style="list-style-type: none"> - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta. - Perehdytään elämän perusedellytyksiin ja niiden kestävään käyttöön. 	- Tutustutaan ihmisen ja ympäristön väliseen vuorovaikutukseen (asutus ja ympäristö) <ul style="list-style-type: none"> - Väentiheys - Ihmisen muovaama maisema 	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) <ul style="list-style-type: none"> - Elinympäristön arvostaminen Monilukutaito (L4) <ul style="list-style-type: none"> - Tiedon tuottaminen, tulkinta ja välittäminen - Vahvistetaan ympäristölukutaitoa

		<ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. 		
	<p>T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta - Pohditaan puhtaan ilman, veden ja ravinnon merkitystä sekä niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä. - Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia. - Tutustutaan elinkeinoihin eri puolilla maailmaa. - Tutustutaan luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin maailmassa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ilmastonmuutos - Eroosio - Rakennettu ympäristö - Luonnonvarojenkäyttö - Ravinnon riittävyys 	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan ja syvennetään kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan - Omien tekojen ja valintojen merkitys - Kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Maantieteelliset taidot	<p>T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Syvennetään ymmärrystä kartan peruskäsitteistä. - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. - Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. - Tutustutaan planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. - Pohditaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. - Perehdytään ympäristömuutoksiin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Maailman keskeisen paikannimistön hallinta - Karttojen, tilastojen sekä diagrammien tulkinta - Teemakarttojen hahmottaminen - Paikkatieto, valokuvat, kaaviot 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Havaintojen tekeminen - Tiedon hakeminen monipuolisesti - Uuden tiedon ja näkemyksen rakentaminen - Ongelmanratkaisu, argumentointi, päättely ja johtopäätökset

<p>T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Syvennetään ymmärrystä kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista. 	<ul style="list-style-type: none"> - Karttataitojen harjoittaminen esim. ilmansuunnat, mitta-kaava, karttamerkit, aste-verkko 	<p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ympäristölukutaitoa tiedon tuottaminen, tulkinta ja välittäminen - Vahvistetaan <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen - Harjoitellaan lähdekriittisyyttä
<p>T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Syvennetään ymmärrystä kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista. - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kartan laatimisen perusteet - Erilaisten karttojen tulkitsemisen harjoittelu - Maantieteellisten ilmiöiden seuraaminen - Mallintaminen - Paikkatieto 	<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen - Harjoitellaan lähdekriittisyyttä <p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Johtopäätösten tekeminen
<p>T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Syvennetään ymmärrystä kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. - Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. - Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin eri puolilla maailmaa. - Perehdytään ympäristömuutoksiin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Maantieteellinen havainnointi, tutkiminen - Karttataidot: karttojen ja muun tutkimusmateriaalin analysointi - Päätelmien tekeminen 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Havaintojen tekeminen - Tiedon hakeminen monipuolisesti - Uuden tiedon ja näkemyksen rakentaminen - Ongelmanratkaisu, argumentointi, päättely ja johtopäätökset
<p>T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia</p>	<p>S1-S6</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Maantieteellinen havainnointi 	<p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiedon tuottaminen, tulkinta ja välittäminen - Vahvistetaan ympäristölukutaitoa

<p>sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. - Tutustutaan elämän perusedellytyksiin. - Tutustutaan luonnonvarojen kestävään käyttöön. - Tutustutaan maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemiin. - Perehdytään ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. - Tutustutaan luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen mahdollisiin vaikutuksiin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Maailman maantieteellisten tapahtumien seuraaminen (esim. uutiset) 	
<p>T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perehdytään karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttöön sisältöjen opiskelussa - Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen - Tutustutaan elämän perusedellytyksiin. - Tutustutaan luonnonvarojen kestävään käyttöön. - Tutustutaan kulttuureihin ja ihmisten elämään. - Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia. 	<ul style="list-style-type: none"> - Erilaisten työtapojen ja menetelmien harjoittelu - Ajattelutaidot - Kysymyksenasettelu 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnioitus ja luottamus muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan - Kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä
<p>T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hahmotetaan koko maailmaa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Elämän edellytykset: puhtaan ilman, veden ja maaperän merkitys ihmiselle 	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p>

	<p>sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. - Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa niiden esiintymistä ja kestävästä käyttöä. - Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia. - Tutustutaan elinkeinoihin eri puolilla maailmaa. - Tutustutaan luonnonvarojen kestävästä käyttöön. - Perehdytään ympäristömuutokseen, erityisesti ilmastomuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Monimuotoisuus - Asutuksenjakautuminen - Väestötiheys 	<ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan ja syvennetään kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan - Omien tekojen ja valintojen merkitys - Kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<p>Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet</p>	<p>T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävästä elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hahmotetaan koko maailmaa. - Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. - Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa niiden esiintymistä ja kestävästä käyttöä. - Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia. - Tutustutaan elinkeinoihin eri puolilla maailmaa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Luonnonvarojen liikakulutus - Eroosio - Oman toiminnan vaikutukset lähiympäristöön (puhdas vesi, ravinto, ilma) 	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävästä tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan ja syvennetään kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan - Omien tekojen ja valintojen merkitys - Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

		<ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan luonnonvarojen kestäväään käyttöön. - Perehdytään ympäristömuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. 		
	<p>T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan kulttuureihin, ihmisen elämään, asumiseen ja elinkeinoihin eripuolilla maailmaa. - Keskitytään luonnonvarojen kestäväään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin maailmassa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Erilaisten ihmisten ja kulttuurien kunnioittaminen 	<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan ottamaan vastuu itsestä, toisista ja arjen sujumisesta <p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävään tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monimuotoinen osallistuminen - Etsitään ratkaisuja yhteistyössä toisten kanssa - Pohditaan erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja

MAANTIETO 8.Ik

Maantiedon tavoitteet, tavoitetarkennukset, sisältötarkennukset paikallisine painotuksineen ja laaja-alainen osaaminen

Tavoitteiden rakenne: opettajan toiminta + oppilaan toiminta + asiat tai ilmiöt, joiden parissa työskennellään

Opetuksen tavoitteet		Tavoitetarkennukset	Sisältötarkennukset ja paikalliset painotukset	Laaja-alainen osaaminen
Maantieteellinen tieto ja ymmärrys	T1 tukea oppilaan jäsenyteen karttakuvan rakentumista maapallosta	S1-S6 <ul style="list-style-type: none"> - Syvennetään ymmärrystä kartan peruskäsitteistä ja erilaisista teemakartoista. - Sisällöissä keskitytään Euroopan keskeisen paikannimistön omaksumiseen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan erilaisiin karttoihin ja syvennetään karttatulointia - Kerrataan keskeiset käsitteet (esim. ilmansuunnat, asteverkko, mittakaava, karttamerkit) - Euroopan keskeinen paikannimistö 	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) <ul style="list-style-type: none"> - Tehdä havaintoja, hakea monipuolisesti tietoa - Kiinnostavien ilmiöiden tarkasteleminen - Tarkastella asiaa kriittisesti eri näkökulmista - Ajatteluntaitoja kehitetään, ongelmanratkaisu, argumentointi, päättely ja johtopäätökset Monilukutaito (L4) <ul style="list-style-type: none"> - Kuvanlukutaidon kehittäminen - Medialukutaitoa syvennetään Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) <ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen - Harjoitellaan lähdekriittisyyttä
	T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla	S1-S4, S6 <ul style="list-style-type: none"> - Kerrataan kartan peruskäsitteet. - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta. - Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja. - Tutustutaan elämän perusedellytyksiin: puhdas ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintymiseen ja kestävään käyttöön. - Tutkitaan esimerkkien avulla Euroopan eri alueiden luonnon- ja kulttuuri- maisemia. 	<ul style="list-style-type: none"> - Luonnonilmiöihin tutustumisen syventäminen - Luonnonilmiöitä Euroopassa 	Monilukutaito (L4) <ul style="list-style-type: none"> - Monilukutaidon syventäminen - Tiedon tuottaminen, tulkinta ja välittäminen - Vahvistetaan ympäristölukutaitoa Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) <ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen - Harjoitellaan lähdekriittisyyttä

	- Perehdytään ympäristömuutoksiin.		
T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureja, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla	S1-S6 <ul style="list-style-type: none"> - Hahmotetaan maailmaa. - Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. - Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia. - Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiin ja elinkeinoin Euroopassa. - Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoin asumiin ja muuhun ihmisen toimintaan. 	<ul style="list-style-type: none"> - Väestö - Muuttoliikkeet - Kaupungit - Maaseutu - Kulttuurit - Alkuperäiskansat - Siirtolaisuus - Pakolaisuus - Ruuantuotanto - Maankäyttö - Elinkeinot - Globalisaatio - Matkailu - Koulutus 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ihmisoikeuksien kunnioittaminen - Kulttuurien moninaisuus myönteisenä voimavarana - Edistetään kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan - Kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monilukutaidon syventäminen - Tiedon tuottaminen, tulkinta ja välittäminen - Vahvistetaan ympäristölukutaitoa
T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävä käytön merkitys	S1-S6 <ul style="list-style-type: none"> - Hahmotetaan maailmaa. - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailmalta. - Tutustutaan elämän perusedellytyksiin: puhdas ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintymiseen ja kestävään käyttöön. - Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoin asumiin ja muuhun ihmisen toimintaan. - Tutustutaan luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin maailmassa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ekologinen kestävyys - Uusiutuvat ja uusiutumattomat luonnonvarat - Energia - Maan käyttö - Biotalous - Kulutus - Kestäväkehitys 	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan ja syvennetään kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan - Omien tekojen ja valintojen merkitys - Kestävä tulevaisuuden rakentaminen - Pohditaan erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja

Maantieteelliset taidot	<p>T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hahmotetaan maailmaa. - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta. - Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja. - Tutustutaan elämän perusedellytyksiin: puhdas ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintymiseen ja kestävään käyttöön. - Tutitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia. - Tutustutaan siihen, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinonihin asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. - Perehdytään ihmisoikeuksiin. - Perehdytään ympäristömuutoksiin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Euroopan keskeisen paikannimistön hallinta - Karttojen, tilastojen sekä diagrammien tulkinta - Teemakarttojen hahmottaminen - Paikkatieto 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Havaintojen tekeminen - Tiedon hakeminen monipuolisesti - Uuden tiedon ja näkemyksen rakentaminen - Ongelmanratkaisu, argumentointi, päättely ja johtopäätökset
	<p>T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symbolien, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Syventää ymmärrystä kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista. 	<ul style="list-style-type: none"> - Karttataitojen harjoittaminen esim. ilmansuunnat, mitta-kaava, karttamerkit, aste-verkko sekä kartastonkäyttötaito 	<p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiedon tuottaminen, tulkinta ja välittäminen - Vahvistetaan ympäristölukutaitoa <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen - Harjoitellaan lähdekriittisyyttä
	<p>T7 ohjata oppilasta harjaantumaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Syvennetään ymmärrystä kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista. - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kartan laatimisen perusteet - Erilaisten karttojen tulkitsemisen harjoittelu - Maantieteellisten ilmiöiden seuraaminen - Mallintaminen 	<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen - Harjoitellaan lähdekriittisyyttä <p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan projektityöskentelyä

			<ul style="list-style-type: none"> - Opitaan suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja, tekemään johtopäätöksiä ja löytämään uusia ratkaisuja olosuhteiden muuttuessa - Viemään työ sisukkaasti loppuun
<p>T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Syvennetään ymmärrystä kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista. - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. - Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. - Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiin ja elinkeinoin eri puolilla maailmaa. - Perehdytään ympäristömuutoksiin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Maantieteellinen havainnointi - Kartat - Tilastot - Diagrammit - Paikkatieto, - Tutkimusmateriaalin analysointi - Päätelmien tekeminen - Vertaileva tutkimus - Kriittisen medialukutaidon kehittäminen 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Havaintojen tekeminen - Tiedon hakeminen monipuolisesti - Uuden tiedon ja näkemyksen rakentaminen - Ongelmanratkaisu, argumentointi, päättely ja johtopäätökset
<p>T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. - Tutustutaan elämän perusedellytyksiin. - Perehdytään luonnonvarojen kestäväseen käyttöön. - Tutustutaan maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemiin. - Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiin ja elinkeinoin. - Pohditaan ihmisoikeuksia. 	<ul style="list-style-type: none"> - Maantieteellinen havainnointi - Maailman maantieteellisten tapahtumien seuraaminen (esim. uutisten seuraaminen) 	<p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monilukutaidon syventäminen - Tiedon tuottaminen, tulkinta ja välittäminen - Vahvistetaan ympäristölukutaitoa - Kehitetään kuvanlukutaitoa - Medialukutaitoa syvennetään - Kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään

		<ul style="list-style-type: none"> - Havainnoidaan ympäristönmuutoksia. - Pohditaan luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen syitä ja seurauksia. 		
<p>T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Käytetään karttoja, paikkatietoa ja muuta geomedian sisältöjen opiskelussa. - Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen. - Pohditaan elämän perusedellytyksiä. - Perehdytään luonnonvarojen kestävään käyttöön. - Tutustutaan kulttuureihin ja ihmisten elämään. - Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia. 	<ul style="list-style-type: none"> - Erilaisten maantieteelle tyypillisten työtapojen ja menetelmien harjoittelu (esim. paikkatieto, aineiston kerääminen, analysointi, tulkinta, graafiset tuotokset, johtopäätökset, raportointi, esitykset). 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ihmisoikeuksien kunnioittaminen - Kulttuurien moninaisuus myönteisenä voimavarana - Edistetään kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan - Kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä 	
<p>T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hahmotetaan koko maailmaa. - Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. - Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä. - Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia. 	<ul style="list-style-type: none"> - Sosiaalinen, kulttuurinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys - Kestävä elämänapa huomioi ympäristön - Jokainen voi vaikuttaa 	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan ja syvennetään kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan - Omien tekojen ja valintojen merkitys - Kestävä tulevaisuuden rakentaminen 	

		<ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan elinkeinoihin eri puolilla maailmaa. - Perehdytään luonnonvarojen kestäväan käyttöön. - Perehdytään ympäristömuutoksiin, erityisesti ilmastomuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. 		
Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet	<p>T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestäväan elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hahmotetaan koko maailmaa. - Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. - Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa niiden esiintymistä ja kestäväa käyttöä. - Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia. - Tutustutaan elinkeinoihin eri puolilla maailmaa. - Perehdytään luonnonvarojen kestäväan käyttöön. - Perehdytään ympäristömuutoksiin, erityisesti ilmastomuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Sosiaalinen, kulttuurinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys: luonnonvarojen kestäväkäyttö, maankäyttö, ravintotuotanto, matkailu, halpantuotanto, omien valintojen vaikutus, kulutustottumukset 	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväan tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan ja syvennetään kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan - Omien tekojen ja valintojen merkitys - Kestäväan tulevaisuuden rakentaminen
	<p>T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan kulttuureihin, ihmisen elämään, asumiseen 	<ul style="list-style-type: none"> - Erilaisten ihmisten ja kulttuurien kunnioittaminen (alkuperäiskansat, siirtolaisuus, pakolaisuus) - Ekologinen kestävyys 	<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan ottamaan vastuu itsestä, toisista ja arjen sujumisesta <p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväan tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p>

	<p>suutta ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa</p>	<p>seen ja elinkeinoihin Euroopassa ja eripuolilla maailmaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä. - Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia. 	<ul style="list-style-type: none"> - Maailmankatsomuksen avartaminen - Kyky toimia kulttuurillisesti monimuotoisessa maailmassa - Kyky osallistua objektiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun 	<ul style="list-style-type: none"> - Monimuotoinen osallistuminen - Etsitään ratkaisuja yhteistyössä toisten kanssa - Pohditaan erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja
--	--	---	--	--

MAANTIETO 9.Ik

Maantiedon tavoitteet, tavoitetarkennukset, sisältötarkennukset paikallisine painotuksineen ja laaja-alainen osaaminen

Tavoitteiden rakenne: **opettajan toiminta** + **oppilaan toiminta** + **asiat tai ilmiöt, joiden parissa työskennellään**

Opetuksen tavoitteet		Tavoitetarkennukset	Sisältötarkennukset ja paikalliset painotukset	Laaja-alainen osaaminen
Maantieteellinen tieto ja ymmärrys	T1 tukea oppilaan jäsenyteen karttakuvan rakentumista maapallosta	S1-S6 <ul style="list-style-type: none"> - Syvennetään ymmärrystä kartan peruskäsitteistä ja erilaisista teemakartoista. - Sisällöissä keskitytään Suomen keskeisen paikannimistön omaksumiseen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan erilaisiin karttoihin ja syvennetään karttatulkintaa - Kerrataan keskeiset käsitteet (esim. ilmansuunnat, asteverkko, mittakaava, karttamerkit) - Suomen keskeinen paikannimistö - Lähiympäristö - Karttaohjelmiin tutustuminen mahdollisuuksien mukaan 	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) <ul style="list-style-type: none"> - Tehdä havaintoja, hakea monipuolisesti tietoa - Kiinnostavien ilmiöiden tarkasteleminen - Tarkastella asiaa kriittisesti eri näkökulmista - Ajattelun taitoja kehitetään, ongelmanratkaisu, argumentointi, päättely ja johtopäätökset - Eettisen ajattelun kehittämistä tuetaan Monilukutaito (L4) <ul style="list-style-type: none"> - Kuvanlukutaidon kehittäminen - Medialukutaitoa syvennetään - Tiedon tuottamista, tulkintaa ja välittämistä harjoitellaan oppiaineelle ominaisella tavalla Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) <ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen - Harjoitellaan lähdekriittisyyttä
	T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla	S1-S4, S6 <ul style="list-style-type: none"> - Syvennetään ymmärrystä kartan peruskäsitteistä. - Syvennetään ymmärrystä erilaisista maasto- ja teemakartoista. - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta - Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja - Tutustutaan elämän perusedellytyksiin: puhdas ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö. 	<ul style="list-style-type: none"> - Luonnonilmiöihin tutustumisen syventäminen - Luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä Suomessa, esim. kallioperä, jääkauden jäljet, vesistöt - Suomen maisema-alueet 	Monilukutaito (L4) monilukutaidon syventäminen <ul style="list-style-type: none"> - Tiedon tuottaminen, tulkinta ja välittäminen - Vahvistetaan ympäristölukutaitoa Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) <ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen - Harjoitellaan lähdekriittisyyttä

		<ul style="list-style-type: none"> - Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. - Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. - Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. - Tutkitaan esimerkkien avulla eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia. - Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. - Perehdytään ympäristömuutoksiin. 		
	<p>T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureja, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hahmotetaan maailmaa. - Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. - Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen. - Tutustutaan elämän perusedellytyksiin: puhdas ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö. - Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia. 	<ul style="list-style-type: none"> - Väestö - Muuttoliikkeet - Kaupungit - Maaseutu - Kulttuurimaisema - Siirtolaisuus - Elinkeinot - Liikenne - Luonnonsuojelu - Aluesuunnittelu 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ihmisoikeuksien kunnioittaminen - Kulttuurien moninaisuus myönteisenä voimavarana - Edistetään kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan - Kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monilukutaidon syventäminen - Tiedon tuottaminen, tulkinta ja välittäminen - Vahvistetaan ympäristölukutaitoa - Kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla

		<ul style="list-style-type: none"> - Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. - Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. - Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. - Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoin Suomeissa. - Pohditaan ihmisoikeuksia. - Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoin asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. - Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. 		
	<p>T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävä käytön merkitys</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hahmotetaan maailmaa. - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta. - Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen. - Tutustutaan elämän perusedellytyksiin: puhdas ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kestäväkehitys esim. vesitalous, eettinen tuotanto, omat kulutustottumukset, luonnonvarat, energian lähteet, energian käyttö, ilmastonmuutos, eroosio - Itämeri 	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan ja syvennetään kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan - Omien tekojen ja valintojen merkitys - Kestävä tulevaisuuden rakentaminen - Pohditaan erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja

		<ul style="list-style-type: none"> - Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. - Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. - Tutustutaan luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa. - Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. 		
Maantieteelliset taidot	T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hahmotetaan maailmaa. - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta. - Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja. - tutustutaan elämän perusedellytyksiin: puhdas ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö. - Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. - Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. - Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen 	<ul style="list-style-type: none"> - Suomen keskeisen paikannimistön hallinta - Karttojen, tilastojen, kaavioiden, valokuvien sekä diagrammien tulkinta - Teemakarttojen hahmottaminen - Paikkatieto - Paikallistuntemus - Karttojen ja maantieteellisten mallien laatiminen 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tehdä havaintoja, hakea monipuolisesti tietoa - Kiinnostavien ilmiöiden tarkasteleminen - Tarkastella asiaa kriittisesti eri näkökulmista - Ajatteluntaitoja kehitetään, ongelmanratkaisu, argumentointi, päättely ja johtopäätökset - Eettisen ajattelun kehittämistä tuetaan

		<p>viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. - Tutustutaan ihmisoikeuksiin. - Perehdytään ympäristömuutoksiin. 		
T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä	S1-S6	<ul style="list-style-type: none"> - Syvennetään ymmärrystä kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista. 	<ul style="list-style-type: none"> - Karttataitojen ja kysymyksenasettelun harjoittaminen esim. ilmansuunnat, mittakaava, kartamerkit, asteverkko, tilan merkitys sekä kartastonkäyttötaito 	<p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiedon tuottaminen, tulkinta ja välittäminen - Vahvistetaan ympäristölukutaitoa <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen - Harjoitellaan lähdekriittisyyttä
T7 ohjata oppilasta harjaanuttamaan arkielämän geome-diataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä	S S1-S6	<ul style="list-style-type: none"> - Syvennetään ymmärrystä kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista. - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta. - Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kartan laatimisen perusteet - Erilaisten karttojen tulkitsemisen - Paikkatieto - Tilastot - Diagrammit - Kaaviot - Valokuvat - Videot - Harjoitteleminen - Maantieteellisten ilmiöiden seuraaminen - Mallintaminen 	<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen - Harjoitellaan lähdekriittisyyttä <p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan projektityöskentelyä - Opitaan suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja, tekemään johtopäätöksiä ja löytämään uusia ratkaisuja olosuhteiden muuttuessa - Viemään työ sisukkaasti loppuun
T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja	S1-S6	<ul style="list-style-type: none"> - Syvennetään ymmärrystä kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista. 	<ul style="list-style-type: none"> - Maantieteellinen havainnointi - Kartat - Tilastot - Diagrammit - Paikkatieto - Tutkimusmateriaalin analysointi - Päätelmien tekeminen 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Havaintojen tekeminen - Tiedon hakeminen monipuolisesti - Uuden tiedon ja näkemyksen rakentaminen - Ongelmanratkaisu, argumentointi, päättely ja johtopäätökset

		<ul style="list-style-type: none"> - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. - Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. - Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. - Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. - Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. - Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa. - Keskitytään luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa. - Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vertaileva tutkimus - Kriittisen medialukutaidon kehittäminen 	
<p>T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. - Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. 	<ul style="list-style-type: none"> - Maantieteellinen havainnointi - Maailman maantieteellisten tapahtumien seuraaminen (esim. uutisten seuraaminen) - Maiseman tulkinta - Oman alueen tutkiminen - Kuvatulkinta 	<p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monilukutaidon syventäminen - Tiedon tuottaminen, tulkinta ja välittäminen - Vahvistetaan ympäristölukutaitoa - Kehitetään kuvanlukutaitoa - Medialukutaitoa syvennetään - Kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään 	

		<ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan elämän perusedellytyksiin. - Perehdytään luonnonvarojen kestäväan käyttöön. - Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. - Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. - Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. - Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoin Suomeissa. - Tutustutaan ihmisoikeuksiin. - Perehdytään ympäristömuutoksiin ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneemiseen. - Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. 		
	<p>T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Käytetään karttoja, paikkatietoa ja muuta geomedian sisältöjen opiskelussa. - Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen. - Tutustutaan elämän perusedellytyksiin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vuorovaikutus-, ryhmätö- ja esittämistaitojen kehittäminen erilaisilla tehtävillä - Osallistuminen - Vaikuttaminen 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ihmisoikeuksien kunnioittaminen - Kulttuurien moninaisuus myönteisenä voimavarana - Edistetään kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan - Kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä - Arvostamaan elinympäristöä ja sen kulttuuriperintöä

		<ul style="list-style-type: none"> - Pehdytän luonnonvarojen kestävään käyttöön. - Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. - Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. - Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. - Tutustutaan kulttuureihin ja ihmisten elämään. - Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia. 		
<p>T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hahmotetaan maailmaa. - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta. - Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen. - Tutustutaan elämän perusedellytyksiin: puhdas ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö. - Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Maaseutu - Kaupungit - Kulttuurimaisemat - Luonnonsuojelu - Ympäristön pilaantuminen - Omat mahdollisuudet vaikuttaa 	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan ja syvennetään kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan - Omien tekojen ja valintojen merkitys - Kestävä tulevaisuuden rakentaminen - Pohditaan erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja 	

		<ul style="list-style-type: none"> - Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. - perehdytään luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa. - Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. 		
Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet	<p>T12 tukea oppilasta kasva- maan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestäväan elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi</p>	<p>S1-S6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hahmotetaan maailmaa. - Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta. - Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen. - Tutustutaan elämän perusedellytyksiin: puhdas ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö. - Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. - Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. - Tutustutaan luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja 	<ul style="list-style-type: none"> - Oman alueellisen identiteetin arvostaminen - Luonnon ja ihmistoiminnan välisen tasapainon merkityksen hahmottaminen - Omien valintojen merkitys kestäväankehityksen kannalta 	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväan tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan ja syvennetään kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan - Omien tekojen ja valintojen merkitys - Kestäväan tulevaisuuden rakentaminen - Pohditaan erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja

		biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa. - Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella.		
	T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoinnin ja kulttuurien moninaisuutta ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa	S1-S6 - Tutustutaan kulttuureihin, ihmisen elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. - Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta. - Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. - Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.	- Erilaisten ihmisten ja kulttuurien kunnioittaminen (suomalaisuus, alueellinen identiteetti, siirtolaisuus, pakolaisuus) - Ekologinen kestävyys - Maailmankatsomuksen avartaminen - Kyky toimia kulttuurillisesti monimuotoisessa maailmassa - Kyky osallistua objektiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun	Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3) - Kannustetaan ottamaan vastuu itsestä, toisista ja arjen sujumisesta - Sosiaalisia taitoja harjoitellaan Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7) - Monimuotoinen osallistuminen - Etsitään ratkaisuja yhteistyössä toisten kanssa - Pohditaan erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja - Omien valintojen ja tekojen merkitys itselle sekä lähiyhteisölle, yhteiskunnalle ja luonnolle - Pohditaan menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä ja erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja

Maantiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

”Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on käyttää monipuolisia oppimisympäristöjä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maastotyöskentely, kenttäretket luonnossa ja rakennetussa ympäristössä sekä sähköisten oppimisympäristöjen ja paikkatiedon käyttö ovat olennainen osa maantiedon opetusta. Pelillisuus lisää oppilaiden motivaatiota. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee maantieteellisen ajattelun sekä ongelmanratkaisu- ja tutkimustaitojen kehittymistä sekä edistää yhteisöllistä ja vuorovaikutteista työskentelyä.

Opetuksessa seurataan ajankohtaisia tapahtumia ja ilmiöitä lähiympäristössä ja muualla maailmassa. Työtapoja valittaessa otetaan huomioon oppilaiden elämismaailma, kansainvälisyys ja yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Opetuksessa annetaan aikaa oppilaiden ajattelulle, luovuudelle ja toiminnalle.” (OPS 2016, 386.)

Maantiede on oppiaine, jossa tutustutaan erilaisiin ilmiöihin, niiden syihin ja seurauksiin maapallolla. Erilaisia oppimisympäristöjä käytetään sekä koulussa että sen lähiympäristössä tarkoituksenmukaisesti ja mahdollisuuksien mukaan. Tutustutaan luonnontieteellisen tutkimuksen kulkuun havainnoinnista johtopäätöksiin pyrkien käyttämään monipuolisesti erilaisia menetelmiä ja tutkimustapoja. Oppilaan ajatteluntaitojen kehittymistä ja kommunikaatiota toisten kanssa tuetaan. Oppilasta kannustetaan ajankohtaisten tapahtumien ja ilmiöiden seuraamiseen ja liittämiseen omaan elämismaailmaansa osana maantieteellistä prosessia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki maantiedossa vuosiluokilla 7–9

”Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita hahmottamaan ympäröivää maailmaa ja ymmärtämään sen ilmiöitä. Ajankohtaisella uutisseuranalla tuetaan kunkin oppilaan maailmankuvan rakentumista. Kenttäopetuksessa lähiympäristöä tulkitaan kaikkia aisteja hyväksi käyttäen ja jaetaan kokemuksia oppilaiden ja opettajan välillä. Maantiedon tavoitteiden kannalta tuen järjestämisessä on keskeistä tiedostaa oppilaiden spatiaalisen hahmottamisen vaikeudet ja erityisesti vaikeudet kartanluvussa ja karttatulkinnassa. Oppilaita ohjataan ja tuetaan käyttämään paikkatietoa ja muuta geomediala arjen tilanteissa. Jokaisen oppilaan taitoja hahmottaa lähiympäristöä ja maailmaa harjaannutetaan tukemalla ja kannustamalla oppilasta hänen omien vahvuksiensa pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaan taitoja eri tuki- muotoja hyödyntäen. Eriyttämistä voi toteuttaa tutkimustehtävissä, joissa oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa sekä harjoituksissa, joissa on mahdollista edetä yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.” (OPS 2016, 386.)

Oppilasta ohjataan havainnoimaan ympäristöä eri tasoilla ja hahmottamaan maailmaa ja sen ilmiöitä. Eri aisteja apuna käyttäen oppilas saa elämyksiä ja kokemuksia omasta lähiympäristöstään omien edellytystensä mukaisesti. Kartan hahmottamista ja karttalukutaitoa kehitetään kunkin oppilaan omista lähtökohdista. Oppilasta kannustetaan tutustumaan ja käyttämään erilaisia maantieteellisiä sovelluksia omassa arjen tilanteissaan. Oppilasta tuetaan ja kannustetaan hänen omista lähtökohdistaan hahmottamaan erilaisia maantieteellisiä ilmiöitä. Oppilasta tuetaan ja eriytetään tarpeen mukaan ja tapauskohtaisesti eri keinoin.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi maantiedossa vuosiluokilla 7–9

Maantiedon opetuksessa kannustava ja rakentava palaute eli formatiivinen arviointi tukee opintojen aikana oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin maantiedon tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa tietoa. Maantiedon summatiivisessa arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaiden tiedolliseen osaamiseen

että maantiedon taitoihin, kuten geomediataitoihin ja tiedon kriittiseen arviointitaitoon. Lisäksi arvioidaan taitoa käyttää maantiedolle ominaista välineistöä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona maantiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päätösarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut maantiedon oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt maantiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päätösarvosana on maantiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan maantiedon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päätösarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy maantiedon päätösarviointiin ja siitä muodostettavaan päätösarvosanaan.

Maantiedossa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Oppilaan työskentelyn ohjaamisella maantiedossa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylempien arvosanojen kuvauksiin.

Opetuksen ta- voite	Sisältöalueet	Opetuksen ta- voitteista joh- detut tavoit- teet	Arvioinnin kohde	Osaamisen ku- vaus arvosanalle 5	Osaamisen ku- vaus arvosanalle 7	Osaamisen ku- vaus arvosanalle 8	Osaamisen ku- vaus arvosanalle 9
Maantieteellinen tieto ja ymmärrys							
T1 tukea oppi- laan jäsenyneen karttakuvan ra- kentumista maa- pallosta	S1–S6	Oppilas oppii hah- mottamaan maa- pallon karttaku- van ja sen perus- piirteet. Hän oppii keskeisten kohtei- den sijainnin ja ni- mistön.	Maapallon kart- takuvan hahmot- taminen ja kes- keisen paikanni- mistön tuntemi- nen	Oppilas osaa ker- toa maanosan ja valtion eron. Oppilas nimeää kartalta valtame- ret ja maanosat.	Oppilas osaa ni- metä joitakin kau- punkeja ja keskei- simpiä kohteita Suomesta sekä valtioita Euroo- pasta ja muualta maailmasta sekä tietää nimeämi- ensä kohteiden ja valtioiden sijain- nin.	Oppilas osaa maa- pallon karttakuvan peruspiirteet, ku- ten vuoristoja, nie- mimaita, salmia ja merialueita, sekä tietää keskeisten kohteiden sijain- nin ja nimistön.	Oppilas osaa käyt- tää karttakuvan peruspiirteitä tar- koituksenmukai- sesti, kuten sovel- taa kohteiden si- jaintia ja nimistöä maantieteellisten ilmiöiden kuvai- lussa ja selittämi- sessä.
T2 ohjata oppi- lasta tutkimaan luonnonmaantie- teellisiä ilmiöitä ja vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muu- alla maapallolla	S1–S4, S6	Oppilas oppii luon- nonmaantieteellis- ten ilmiöiden vai- kutuksia. Hän op- pii tunnistamaan ja kuvailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muu- alla maapallolla.	Luonnonmaan- tieteellisten ilmi- öiden tuntemus	Oppilas osaa an- taa esimerkkejä maapallon muo- don ja liikkeiden aiheuttamista il- miöistä. Oppilas nimeää erilaisia luonnon- maisemia.	Oppilas osaa ker- toa maapallon muodon ja liikkei- den aiheuttamista ilmiöistä esimerk- kien avulla. Oppilas nimeää lämpövyöhyk- keet. Oppilas nimeää ja antaa esimerkkejä joistakin ilmasto- ja kasvillisuusalu- eista.	Oppilas osaa se- littää maapallon muodon ja liik- keiden aiheutta- mia ilmiöitä esi- merkkien avulla. Oppilas nimeää ja sijoittaa kartalle keskeisimmät maapallon ilmas- to- ja kasvillisuus- alueet ja kertoo joitakin niiden syn- tyyn vaikuttavia tekijöitä.	Oppilas ymmär- tää Maan plane- taarisuuden sekä osaa selittää maa- pallon muodon ja liikkeiden aiheut- tamia ilmiöitä ja kertoa miten ne vaikuttavat ihmisen toimintaan. Oppilas osaa ver- tailla maapallon keskeisimpiä il- masto- ja kasvilli- suusalueita ja se-

					Oppilas tunnistaa ja kuvailee luonnonmaisia Suomessa ja maapallolla.	Oppilas antaa esimerkkejä luonnonmairien syntyyn vaikuttaneista tekijöistä Suomessa ja maapallolla.	littää niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas selittää luonnonmairien syntyyn vaikuttaneita tekijöitä Suomessa ja maapallolla.
T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureja, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla	S1–S6	Oppilas oppii ihmismaantieteellisten ilmiöiden vaikutuksia. Hän oppii kulttuurien piirteiden ja kulttuurimaisemien vaihtelua Suomessa ja maapallon eri alueilla.	Ihmismaantieteellisten ilmiöiden tuntemus	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmismaantieteellisiä ilmiöitä, kuten väestö, elinkeinot, liikenne- muodot ja matkailu Suomessa ja muualla maailmassa.	Oppilas osaa nimetä ja antaa esimerkkejä ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas nimeää joitakin tekijöitä, jotka vaikuttavat kulttuurien piirteisiin. Oppilas kuvailee erilaisia kulttuurimaisemia.	Oppilas osaa kertoa ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas kertoo, millaiset tekijät vaikuttavat kulttuurien piirteisiin eri alueilla. Oppilas vertailee kulttuurimaisemia eri alueilla.	Oppilas osaa selittää erilaisista ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa ja perustella syntyyn vaikuttaneita tekijöitä. Oppilas kuvailee kulttuurien piirteiden vaihtelua Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas selittää, mitkä tekijät vaikuttavat kulttuurimaisemien syntyyn Suomessa ja muualla maailmassa.

<p>T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys</p>	<p>S1–S6</p>	<p>Oppilas oppii ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta.</p> <p>Oppilas ymmärtää luonnonvarojen kestävän käytön merkityksen.</p>	<p>Luonnon ja ihmisen toiminnan välisen vuorovaikutuksen ymmärtäminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö</p>	<p>Oppilas osaa tunnistaa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan, kuten elinkeinoihin.</p> <p>Oppilas nimeää erilaisia luonnonvaroja.</p>	<p>Oppilas osaa kuvailla, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan.</p> <p>Oppilas luokittelee luonnonvaroja niiden kestävyiden näkökulmasta.</p>	<p>Oppilas osaa kertoa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan Suomessa ja eri puolilla maapalloa.</p> <p>Oppilas kertoo, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.</p>	<p>Oppilas osaa selittää, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan ja nimeää alueellisia esimerkkejä niistä.</p> <p>Oppilas perustelee, miten ihmisen toiminta aiheuttaa erilaisia ympäristöongelmia.</p> <p>Oppilas osaa selittää luonnonvarojen kestävän käytön ja ympäristöongelmien suhteita ja perustella luonnonvarojen kestävän käytön merkityksen.</p>
--	--------------	--	--	---	--	--	---

Maantieteelliset taidot

<p>T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä</p>	<p>S1–S6</p>	<p>Oppilas oppii maantieteellisiä ajattelutaitoja.</p> <p>Oppilas oppii esittämään maantieteellisiä kysymyksiä.</p>	<p>Maantieteellinen ajattelutaito</p>	<p>Oppilas osaa kertoa keskeisten maantieteen peruskäsitteiden merkityksen.</p> <p>Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista.</p>	<p>Oppilas osaa määrittellä maantieteellisiä peruskäsitteitä.</p> <p>Oppilas tunnistaa eri aluetasoja, kuten oma lähiympäristö, kunta,</p>	<p>Oppilas osaa kuvailla ilmiöitä käyttäen maantieteen peruskäsitteitä.</p> <p>Oppilas kuvailee alueiden välisiä eroja joillakin aluetasoilla.</p>	<p>Oppilas osaa selittää ilmiöitä käyttämällä tarkoituksenmukaisesti maantieteellisiä käsitteitä.</p> <p>Oppilas vertailee maantieteellisiä</p>
--	--------------	---	---------------------------------------	--	--	--	---

					<p>Suomi, Eurooppa ja koko maailma.</p> <p>Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista.</p> <p>Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia maantieteellisiä kysymyksiä.</p>	<p>Oppilas esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtii vastauksia niihin.</p>	<p>ilmiöitä eri alue-tasoilla ja selittää syitä alueiden vä-lisiin eroihin.</p> <p>Oppilas esittää perusteltuja maantieteellisiä kysymyksiä ja vastauksia niihin.</p>
<p>T6 ohjata oppi-lasta kehittämään tilatajua sekä sym-boleiden, mitta-suhteiden, suun-tien ja etäisyyk-sien ymmärrystä</p>	S1–S6	<p>Oppilas oppii so-veltamaan kart-tataitoja käytän-nössä.</p> <p>Oppilas oppii käyttämään kar-tan symboleja ja mittasuhteita sekä ottamaan suuntia ja mittaa-maan etäisyyksiä.</p>	Tilatajun kehitty-minen	<p>Oppilas osaa il-mansuunnat.</p> <p>Oppilas tunnistaa ja nimeää joita-kin karttamerk-kejä.</p>	<p>Oppilas osaa il-maista kohteen sijainnin ilman-suuntien avulla.</p> <p>Oppilas tunnistaa ja nimeää kartta-merkkejä.</p> <p>Oppilas mittaa ja-namittakaavan avulla etäisyyksiä.</p>	<p>Oppilas osaa suun-nata maastokartan todellisuuden mu-kaisesti ja liikkua maastossa kartan avulla.</p> <p>Oppilas mittaa suhdelukumitta-kaavan avulla etäisyyksiä kar-talla.</p>	<p>Oppilas osaa käyttää tarkoi-tuksenmukaisesti eri karttatyypp-ejä sekä ilma- ja satelliittikuvia.</p>
<p>T7 ohjata oppi-lasta harjaannut-tamaan arkielä-män geomediatai-toja sekä luke-maan, tulkitse-maan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantie-teellisistä ilmiöistä</p>	S1–S6	<p>Oppilas oppii geomediataitoja.</p> <p>Oppilas oppii lu-kemaan, tulkitse-maan ja laati-maan karttoja ja muita malleja maantieteelli-sistä ilmiöistä.</p>	Geomediataidot	<p>Oppilas osaa tun-nistaa yksinker-taisia asioita kar-toilta, diagram-meista ja kuvista.</p>	<p>Oppilas osaa tul-kita kuvia, dia-grammeja, karttoja sekä karttapalve-luja maantieteelli-sistä ilmiöistä.</p> <p>Oppilas laatii yk-sinkertaisia kart-toja ja diagram-meja.</p>	<p>Oppilas osaa tul-kita kuvia, dia-grammeja, kart-toja, karttapalveluja sekä muuta geo-mediaa maantie-teellisistä ilmi-öistä.</p>	<p>Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä laa-timistaan kartoista, diagrammeista, muusta geomedia-aineistosta sekä muista maantie-teellisistä malleista.</p>

						Oppilas laatii karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.	
T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja	S1–S6	Oppilas oppii maantieteellisiä tutkimustaitoja.	Maantieteelliset tutkimustaidot	Oppilas osallistuu pienimuotoisen tutkimuksen toteutukseen ja osaa kertoa, mitä tutkimuksessa on tehty.	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa valita sopivan tavan tutkimustulosten esittämiseen.	Oppilas osaa toteuttaa maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää tutkimustuloksia maantieteelle ominaisella tavalla.	Oppilas osaa toteuttaa rakenteeltaan selkeän maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa ja esittää tuloksiaan monipuolisesti geomedian avulla ja liittää tutkimustulokset osaksi maantieteellisiä ilmiöitä.
T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktiivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa	S1–S6	Oppilas oppii havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia erityisesti ilmastomuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkene- mistä. Oppilas oppii seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omas-	Ympäristölukutaito ja ympäristön muutosten arvioiminen	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ohjatusti. Oppilas osaa tunnistaa ympäristön muutoksia.	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin itsenäisesti ohjeen mukaan. Oppilas osaa havainnoida ympäristön muutoksia, kuten ilmastomuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkene- mistä Suomessa ja muualla maail-	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja opettajan ohjaamana käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa kertoa ympäristön muutoksista ja nimeää syitä keskeisimpiin ympäristön muutoksiin.	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa selittää syitä ympäristön muutosten taustalla. Oppilas arvioi kriittisesti seuraamiensa maantieteellisten ta-

		sa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa.			massa, ja antaa esimerkkejä näistä. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia	Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia ja selittää joidenkin tapahtumien taustoja.	pahtumien vaikutuksia omassa lähiympäristössä, Suomessa tai koko maailmassa.
T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa	S1–S6	Oppilas oppii vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja ja refleктоimaan omaa toimintaansa ryhmän jäsenenä. Hän oppii argumentoimaan ja esittämään maantieteellistä tietoa selkeästi.	Ryhmässä työskentelyn, maantieteellisen tiedon esittämisen ja argumentoinnin taidot	Oppilas osaa toimia ohjatusti osana ryhmää. Oppilas erottaa toisistaan maantieteellisen tiedon ja mielipiteen.	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa omin sanoin. Oppilas kuuntelee toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.	Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa oppiaineelle ominaisella tavalla. Oppilas esittää perusteluja omille näkemyksilleen maantieteellisistä asioista.	Oppilas osaa toimia kannustavana ryhmän jäsenenä. Oppilas perustelee esittämäänsä maantieteellistä tietoa. Oppilas perustelee maantieteellisen tiedon pohjalta johdonmukaisesti omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.
T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja	S1–S6	Oppilas oppii osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja eri aluetasoilla.	Osallistumis- ja vaikuttamistaitojen soveltaminen eri aluetasoilla.	Oppilas osallistuu ohjatusti lähiympäristön vaalimiseen, kuten viihtyisyyden tai turvallisuuden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen.	Oppilas osallistuu lähiympäristön vaalimiseen. Oppilas antaa esimerkkejä tavoista osallistua ja vaikuttaa lähiympäristöön, globaaleihin	Oppilas osaa ohjatusti suunnitella ja osallistua lähiympäristön vaalimiseen. Oppilas selittää, miten voi osallistua ja vaikuttaa	Oppilas osaa suunnitella keinoja lähiympäristön vaalimiseen ja toteuttaa niistä jonkin. Oppilas vertailee ja arvioi eri osal-

					ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.	lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.	listumisen ja vaikuttamisen tapoja lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.
Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet							
T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi	S1–S6	Oppilas oppii kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.					
T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa	S1–S6	Oppilas oppii arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa.		<i>Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiin osana itsearviointia.</i>			

Maantiedossa oppilaan arviointi on jatkuvaa, kokonaisvaltaista ja kannustavaa. Arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten välitöntä palautetta annetun tehtävän tai projektin suoritumisesta sen aikana ja sen jälkeen, arviointikeskusteluja oppilaan kanssa kahden kesken tai ryhmissä ja numeerista arviointia esim. kokeen muodossa. Maantiedon arvioinnissa kiinnitetään huomiota sekä oppilaan tiedollisiin että taidollisiin saavutuksiin ja kykyyn soveltaa oppimaansa.